

ПЛАНУВАННЯ ПОЛИВНОГО РЕЖИМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ

Козлова Л.В., Лісняк О.І., Email ros1@tsatu.edu.ua

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Посушливі погодні умови є одним із головних факторів зниження урожайності сільськогосподарських культур у Південному Степу. Коефіцієнт зволоження, який показує відношення кількості опадів до випаровуваності, упродовж вегетації не перевищує у середньому від 0,3 до 0,5. Тому підвищення економічної ефективності агровиробництва в регіоні, можна досягти за рахунок впровадження мікрозрошення, яке забезпечує збільшення врожайності культур на 25-30%, ефективність використання поливної води сягає 85-98% [1].

Основним питанням у зрошуваному землеробстві є діагностика строків та визначення норм поливу (режим зрошення), які забезпечують оптимальний водний режим ґрунту, відповідно до фізіологічних потреб сільськогосподарських рослин. Біологічною основою режиму зрошення є сумарне водоспоживання тобто об'єм води, який витрачається сільськогосподарським полем на транспірацію рослин і випаровування з ґрунту. Кількісно інтенсивність сумарного водоспоживання це функція вологості ґрунту, фізіологічних властивостей рослин, метеорологічних умов та рівня агротехніки [2].

Поливи, які проводять за визначеним планом для одержання високого врожаю даної культур, становлять її поливний режим, або режим зрошення, який виражається схемою поливів. Це перелік усіх поливів із зазначенням часу їх проведення, поливних норм, способів поливу, зрошувальних норм. Наприклад, поливна норма такої провідної культури для Півдня України як озима пшениця, у передпосівний полив дощуванням у першій половині вересня складає 400-500 м³/га; на початку куціння при зниженні вологості ґрунту у шарі 0-10 см поливна норма складає – 300 м³/га. Норма вегетаційних поливів дощуванням у фазі колосіння при вологості ґрунту 70% НВ становить близько 500 м³/га; у фазі наливання зерна при вологості ґрунту 75% НВ – 400 м³/га. Зрошувальна норма без урахування передпосівного поливу може становити 1700 м³/га, а з його урахуванням – 2100-2220 м³/га [3].

Для визначення правильного поливного режиму сільськогосподарських культур необхідно дослідним шляхом встановити перед поливну вологість або нижню межу допустимого зниження вологості ґрунту у найважливіші періоди розвитку рослин. Для визначення оптимальної передполивної вологості ґрунту проводять польові дослідження, в яких вивчають ріст, розвиток і продуктивність рослин залежно від рівня передполивної вологості ґрунту протягом кожного з періодів вегетації. Вологість ґрунту на заданому рівні підтримують поливами, фіксуючи їх поливну норму і строк проведення кожного поливу [4].

Список використаних джерел

1. Ромащенко М.І., Шатковський А.П., Рябков С.В., Концептуальні засади розвитку краплинного зрошення в Україні. Вісник аграрної науки. 2012. № 2. С. 5-8.
2. Сніговий В.С. Актуальні проблеми розвитку зрошуваного землеробства. Вісник аграрної науки. 2007. № 2. С. 62-64.
3. Ушкаренко В. О. Зрошуване землеробство. К.: „Урожай”, 1994. 326 с.
4. Шатковський А.П., Черевичний Ю.О., Журавльов О.В. Основні вимоги, особливості та напрями проведення польових досліджень в умовах краплинного зрошення. Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. 2014. Вип. 22. С. 50-54.

Науковий керівник: Козлова Л.В., к.с.-г.н., ст. викладач